

ואלו מותרין פרק שני נדרים

(א) [לעיל ג.]. (ב) [לעיל ח.].
(א) [למקמ. סט. שבעות כו.].
(ד) שבעות כו. (ה) סט.

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם איש או
אשה כי יפלא לגדר נדר
ניזיר להזיר לך.
במדבר ו ב
2. לא תשא את שם ה'
אלהיך לשוא בי לא
ינקה יי את אשר ישא
את שמו לשוא.
שמות כ ו

הגהות הב"ח

(א) גמ' הריני נזיר למחר
ומאי: (ב) שם מדלף קמי
חייב אחת אי נמי אינו
אלא אחת ומתי: (ג) רש"י
ד"ה לא לעולם וכו' מהיהא
יומא דמשלימ: (ד) ר"ה
ומה וכו' כדמפרש לקמן:
(ה) ד"ה מדלף וכו' אל ליה
חיובא אבל מדקמתי:

פירוש הרא"ש

בגון שקבל עליו ב'
ניירות בבת אחת. בגון
דאמר הרי עלי ב' ניירות
או דאמר הריני נזיר הריני
נזיר אם אוכל ואכל דמתה
חלו עליו שתי ניירות
כאחת: דא קרא בעי.
מילתא דשפיעת הוא דכיון
שלא ילאו דכרוי האחרונים
לנטלה מפיו שיש בה
מוספת יום אחד על
הניירות שקבל עליו ואל
אפשר לניירות שלא תהיה
אלא יום אחד הלכך על
כתיב לך שיהא ניירות
שנשים יום: בגון שקבל
עליו שני ניירות בבת
אחת. אם אמר הרי עלי
שתי ניירות לנארה פסוק
הוא מן הראשונה אלף בגון
שמהל בחילה וסלקא
דעתך אחינה כל מה שמהל
בחילה אחת חדא ניירות
היא: איא משהו דבריה
בשבועה לא ינקה. הוא
חומרה יתירות הוא
כדלמיין שבעות (דף
לט.) כל העולם מדוע
כשאמר הקב"ה לא ינקה:
מדלף קמתי חייב אחת.
דהוה משמע חיובא אחת
ישנה על כל השבעות וכן
נמי או הוה תני אינה אלף
אחת אבל אינו חייב אלף
אחת משמע חיובא הוא
דליכא אבל יתן לכל
השבעות ולא ילאו לנטלה
מפיו וחי משכחי רוחא
חיילי: ונשאל עליה
עלתה לו שניה
בראשונה. אלמא אף על
גב דלכ כמה דלא נשאל
על הראשונה ליתא לשניה
כי נשאל מיהא על
הראשונה דמשמחת שניה
רווחא חיילא: בגון שקבל
עליו ב' ניירות ב' דמתה
לא ילאו לנטלה מפיו ולא
דמי לשבעות:

וסיוצתא דרב הונא. דמדקמתי עלתה לו שניה בראשונה מכלל
ניירות שניה נמי חיילא עליה: לא לעולם דאמר וכו' ומאי עלתה
לו לרב מההוא יומא. (א) למשלים אותו ושבו מקריב קרבנו ונמנלא נזיר
אותו יום שנדר עם ימי ניירות של שלשים יום: אי נמי. להכי חייב
ניירות שניה בגון שקיבל עליו שתי
ניירות צבת אחת דאמר הרי עלי
שתי ניירות להכי חייב שמים אי לאו
שנשאל אבל אי אמר הריני נזיר היום
הריני נזיר היום אין ניירות חל על
ניירות: והלא דין הוא. שלא תהא
ניירות חל על ניירות ולא שאר נדרים
נדר על נדר: ומה שבעה חמורה.
(ו) מפרש לקמן אפ"ה אין שבעה
חלה על שבעה: הא קרא בעי. פשיטא
ודאי דהא איכא חד יומא יתירא: אם
נשאל על הראשונה. שבה לפני חכם
ושאל על שבעה ראשונה והתיר: שניה
חלה עליו. שאם עובר חייב משום
שבעה שניה: מדלף קמתי חייב אחת.
דלילו קמתי חייב אחת הוה משמע נמי
שעל כולן חייב אחת וכן אי קמתי אינה
אלא אחת הוה משמע נמי שכולן שבעה
אחת היא ואי צרכה לה אזיל ליה
חיובא (ז) אלף מדקמתי אינו חייב
ש"מ דחיובא חדא מיהא איתיה דלוי
נשאל על הראשונה שניה חלה עליו
דהא דלא חיילא כי לא מיתשיל אראשונה
משום דלית רווחא דראשונה עומדת
דחייב עליה אבל כשנשאל על הראשונה
חיילא השניה: לישנא אחרינא
חיובא הוא דליכא. על השניה במקום
הראשונה: הא שבעה איכא.
כלומר שם שבעה עליה לוי מיתשיל
אקמייתא: לנדרבא וכו'. (אבל)
כשנשאל על הראשונה חיילא השניה:
עלתה לו שניה בראשונה
מתני'

ותיובתא דרב הונא לא לעולם הריני נזיר היום
הריני (ב) למחר ומאי עלתה לו לרב מההוא
יומא יתירא אי נמי בגון שקיבל שתי ניירות
בבת אחת מתיב רב המנונא נזיר להזיר
מכאן (ג) שהניירות חל על הניירות שיכול והלא
דין הוא ומה שבעה חמורה (ד) אין שבעה חלה
על שבעה ניירות קלה לא כל שכן תלמוד
לומר נזיר להזיר מכאן שהניירות חלה על
הניירות היכי דמי אילימא דאמר הריני נזיר
היום הריני נזיר למחר הא קרא בעיא אלא
לאו דאמר הריני נזיר היום הריני נזיר היום
וקמתי ניירות חל על ניירות לא הב"ע בגון
שקיבל עליו שתי ניירות בבת אחת ומאי
הומרא דשבעה מנדר אילימא משום דחיילא
אפילו על דבר שאין בו ממש נדר נמי חמור
שכן חל על המצוה ברשות אלא משום דכתיב
בה בשבועה לא ינקה: שבעה שלא אוכל
שבעה שלא אוכל ואכל אינו חייב אלא אחת:
(ה) אמר רבא אאם נשאל על הראשונה שניה
חלה עליו ממאי מדלף קמתי (ו) אינו אלא
אחת וקמתי אינו חייב אלא אחת רווחא הוא
דלית לה כי מיתשיל על חבירתה חיילא
לישאנא אחרינא חיובא הוא דליכא הא שבעה
איכא למאי הלכתא לכדרבא (ז) דאמר רבא
נשאל על הראשונה עלתה לו שניה תחתיה
לימא מסייע ליה (ח) מי שנדר שתי ניירות ומנה
את הראשונה והפריש קרבן ונשאל עליה
עלתה לו שניה בראשונה בגון שקיבל עליו שתי ניירות בבת אחת:
מתני'

שבעה אם נשאל על הראשונה שניה חלה עליו ולקמן נמי מסייעין
ליה לרבא מהא מתניתא מ"ל משום דאכתי לא קים לן בהא דרבא
וסבירא לן דאי לא חייל השתא לא חיילא נמי בבת זמנא מש"ה לא
מפרש להו כדרבא: אי נמי בשקבל עליו שתי ניירות צבת אחת.
כלומר דכה"ג חיילי תרוייהו שהרי
אין אחת מכן קודמת לחברתה דנימא
שלא תחול שניה אחריה: מסיב רב
המנונא כו' אילימא דאמר הריני
נזיר היום הריני נזיר למחר הא קרא
בעיא. דודאי כיון דמתוסף יומא
יתירא בשביל ניירות שניה וכל מה
שמנה עד אותו יום בשביל ניירות
ראשונה היה פשיטא שצריך לנמנו ל'
יום שאין ניירות פחותה מל' יום:
הכא נמאי עסקין שקבל עליו ב'
ניירות צבת אחת. כלומר וקרא
להכי אחת. וא"ת ולהא קרא למה לי
פשיטא דה"ל כלומר הריני נזיר ששים
יום י"ל אי לאו קרא ה"א שימנה ס' יום
כאחד ויציא קרבן ואתא קרא
ואשמעינן דשתי ניירות חלוקין הו
ועל כל ל' מגלגל ומציא קרבן. והו
פ"י שמועה זו על נכון. וראיתי לקצת
מפרשים שדחקו להעמידה לומר דכי
תנן יש נדר בתוך נדר לחייבו ב'
על אילה אחת קאמר שאף בענין
זה חמור נדר משבעה שהאומר קונס
עלי ככר זה קונס עלי ככר זה חייב
צ' ומי שנשבע צ' פעמים שלא יאכל
ככר אחד ואכלו אינו חייב אלף אחת
ורב הונא ה"ק דוקא בצאמר הריני
נזיר היום הריני נזיר למחר הוא דחייב
שמים על אילה אחת משום דס"ל
שנדר חל על נדר לחייבו שמים בכלל
מה שאין כן בשבעה דאפילו בכלל
לא חיילא אבל בלא כולל אפילו בנדרים
אין נדר חל על נדר. והשמועה עולה
לפירוש זה בקושי ודוחק דא"כ למה
דינא לתנא דמתניתין למתנייה האי דינא בניירות נגדרים
הריני נזיר היום הריני נזיר למחר דא"כ מאי מנה את הראשונה מנה גם את השניה דשניה מנין
אחד לאלף שהוא חייב כשעובר על ניירות שמים ועוד מאי עלתה לו שניה בראשונה והרי אין השניה חלה אלף לענין שאם חלה
ענני בתוך ימי ניירותו חייב שמים ולמה הוא צריך שתעלה לו ועוד דלמרינן דהך מיוצתא אחריני אילימא דאמר הריני נזיר היום הריני
נזיר למחר הא קרא בעיא בתמיה ומאי קושא אין הכי נמי דקרא בעיא לחייבו שמים בכלל דהא בשבעות כה"ג אינו חייב אלף אחת
אלף ודאי פירושא קמא עיקר: הלכך נקטינן דכי היכי דאין שבעה חלה על שבעה לחייבו צ' כך אין נדר חל על נדר ואם אמר קונס
עלי ככר זה קונס עלי ככר זה אינו חייב אלף אחת דכי תנא יש נדר בתוך נדר דוקא למנות שתי ניירות הוא דלמרינן כדמצינא. מיהו
להא מילתא עדיפי נדרים משבעות שהנדרים חלין על השבעות חלות על הנדרים כינא נשבע שיאכל ככר זה וחס"כ אכרו
עליו בקונס אסור לאכלו כדלמרינן לעיל [טו.] קונס סוכה שאני עושה לו לב צ' שאני נוטל אסור ובודאי דכי היכי דנדר חל על דבר מנזה חייל נמי
אשבעה שמנזה ושבעות שמהן אסור גברא הן וחיל עלייהו אסור חפלא דנדרים לנטלן בשב ואל תעשה. ואפשר ג"כ שכסם שהנדר חל
על השבעה לנטלה כך הוא חל לקיימה שהנשבע שלא יאכל ככר זה וחסור ואסרו עליו בקונס ואכלו חייב שמים וכן דבין אם לנטל הן חלין
לקיים לא כל שכן ומההוא טעמא גופיה דמצינא דכיון דשבעות ליתנהו אלף אסור גברא כי אמר קונס מיתוסף ביה אסור חפלא. אבל
אין השבעות חלות על הנדרים לא לנטל ולא לקיים שאם אסר על עצמו ככר וחזר ונשבע עליו שיאכלנו פשיטא שאינו רשאי לאכלו וכן נמי
נשבע עליו שלא יאכלנו אינו עובר אלף משום כל יחל. וליכא למימר דכי היכי דאסור חפלא דנדרים חייל דאסור גברא דשבעות ה"ג אסור
גברא דשבעות ליחול דאסור חפלא דנדרים משום דנדרים כי היכי דלית ביה אסור חפלא אסור גברא נמי אית ביה שהרי מכיון שנאסר
עליו קאי עליה בלא יחל דברו והאי לאו אסור גברא הוא ככל לא תעשה שבמורה הלכך אין מקום לשבעה שמחול על הנדרים והכי איתא
בירושלמי פ"ק דמכילתין [ה"א] בככר אחד מכיון שאוכיר עליו שבעה כנבלה הוא מכאן ואילך כמיחל שבעות על האיסורין ואין שבעות חלות על
האיסורין אמר ר' יודן והוא שהוכיר נדר ואח"כ הוכיר שבעה אבל אם הוכיר שבעה ואח"כ נדר הנדרים חלים על האיסורין: ליתא מסייע
ליה מי עאדר ב' ניירות וכו'. מאן דמסייע ליה לרבא מהא על כרחין כרב הונא סבירא ליה דאמר [יז.] דבאומר הריני נזיר היום הריני נזיר היום אין
ניירות חלה על הניירות דאי כשמואל ס"ל דאמר [סז] דאפי' צבי האי גוונא ניירות חלה על הניירות מאי קא מסייע ליה לרבא דלמא שאני הכא דבשעה
שנדר חלה על שתייה ומש"ה כשנשאל על הראשונה עלתה לו שניה בראשונה אבל בשבעה שנשבע לא חלה שבעה שניה לעולם אימא לך
דכיון דלא חיילא השתא לא חיילא נמי כי מתשיל אראשונה אלף ודאי משום דס"ל כרב הונא מסייע ליה. וה"ק ודאי הא מתניתא בצאמר הריני
נזיר היום הריני נזיר היום מתוקמא ואפ"ה נהי דבשעה שנדר לא חייל נדר שני כי מיתשיל אנדר ראשון חייל וכדרבא דאי בצאמר הריני נזיר היום
הריני נזיר למחר עסקין ומש"ה קמתי עלתה לו שניה בראשונה לפי שבשעה שנדר חלו שתייה א"כ היכי קמתי דעלתה לו שניה בראשונה הא איכא
יומא יתירא. ודחי דהכא בגון שקבל עליו שתי ניירות צבת אחת עסקין ומש"ה כי נשאל על הראשונה עלתה לו שניה בראשונה לפי שבשעה שנדר
הוי שתי ניירות ראיות לחול אבל בשבעות לעולם אימא לך דכיון דשניה לא חיילא כי אפקה מפומיה כי מתשיל אראשונה נמי לא חיילא:
ולענין

לה א מיי פ"ו מהל'
שבעות הלכה י'
סמג לאוין רמא מוש"ע
י"ד סומן רלח סעוף כה
וסמן רלט סעוף י':

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא אם נשאל
עין לקמן סט ע"א:

מוסף רש"י

שהניירות חל על
הניירות. שאם היה נזיר
ואמר הריני נזיר חל עליה
ניירות, וכשנלמנו אותן ימי
ניירות צריך להיות נזיר עוד
פחות אחת (ועי' ג.). אם
נשאל על הראשונה
שניה חלה עליו. ואסר
בככר משום שבעה שניה,
וכן אם נשאל על השמים
חלה השלישית, לפי שהחכם
עוקר הנדר מעיקרו, שהרי
פוחת לו בחטוה והוי כמי
שלא נדר וחלה השניה
למפרע, שהראשונה הייתה
מעכבתה מלחול ואינה
לראשונה הואיל ונשאל
עליה (ושבעות כו.). מי
שנדר שתי ניירות ב'.
הלא לעיל ח ב.

תוספות

אלא משום דכתיב לא
ינקה. כדלמרי'
בשבעות (דף לט.) והתם
איכא חומרות אחרות והכא
נקי הפסויות דמתי
בקרא דלא משא ואפי'
דלא ינקה שבעות שקר
כמי ומתניתין מיידי
בשבעות בטיי מכל מקום
חומרה חשיבותא שיה
היא: מדלף קמתי אינו
אילא אחת. ואפי' דבכמה
מתקומט שניה אינו חייב
אלף אחת אפי' דליכא
אלף חד חיובא מ"מ היכא
דאיכא למיטע לא הוה
ליה למתני מתניתין ביהאי
לשנא: לימא מסייע ליה
בי שדר. והוי מלי לדחוי
כשנשאל דלמח דהוי נזיר
הריני נזיר היום הריני
נזיר היום אלף רוצה
שלא תהא הסיוע קיימת
אפילו לרב הונא כיון דמתי
לדחוי גם לרב הונא:
שקבל עליו ב' ניירות
בבת אחת. ק"ק דהוה
מתי לדחוי גם לרב הונא
דאמר היום ומחר מאי
עלתה לו לרב מההוא יומא
אלף הפסוק נקט יותר
דעלתה משמע לגמרי:

(א) ס"א שמים, (ב) טהרות פ"ד מ"ב ונשם איתא מותר, (ג) ענין היטב כהלא"ש כבורים פ"ב מ"א ד"ה הכותב מימיו ובהמתו לבנו וכו', (ד) ג"א על כל קרבנך מקריב מלמ, (ה) ז"ל דביון, (ו) ויקרא (ג), (ז) מלאך עד סוף המשנה ע"ך לקמן כ ע"ח, (ח) ע"ך למתני לקמן כ ע"ח.

גליון הש"ם

גמ' לספיקא גופיה נמי פעיל. ע"ן לקמן דף סא ע"ב.

מוסף רש"י

סתם נדרים להחמיר. שאמר נדרו סתם כגון שאמר הרי עלי ככר זה ככשר מליח ולא פירש בשעת נדרו יומר א"ע"ג דלאכ"א למימר שמא למליח של ע"ו כיון אפילו הכי מליחן להחמיר ואמרינן למליח דשמיים כיון והו מתפיס דבגד האסור ז"ל הנזיר) ואסור. ופירושו. שפירש בשעת נדרו ואמר הרי עלי ככר זה ככשר מליח של ע"ו מותר, שאין אסור ע"ו בא ע"י נדר ולא הוה התפסו עד שיזכר דבגד הנזיר (ראש"ה בשוח). ואם של גורן מותר. דלע"ג דלאמר בשעת העשור הרי זה מעשר, והו דבגד הנזיר, אפילו הכי לא הו נזר, דכי יזכר נדר לז' מתי, דבעין שומעם דבגד הקרב לפני המזבח (שם). בתרומת הלשכה. שהו מניחם שקליהם בלשכה ומורמין מהם ג' קופות ומהם מביאים קרבנות על גבי המזבח, אבל מרומת גורן אינה נבא על המזבח (שם).

פירוש הרא"ש

בתנ"י סתם נדרים להחמיר ופירושו להקל. כלומר א"ע"ג דשפירש דביו אוליך נתר פירושו אם סתם אוליין להחמיר דסתם הנזיר דעתו לאסור מדלא שחק: כבשר מליח. היינו קרבנות דכתיב על: כל קרבנך מקריב מלח: ואם בחרם של בהנים מותר. א"ע"ג דלמתני כהנים מועלין עד שיזווא לזיב כהנים והו שפיר דבר הנזיר מכל מקום סתם חרמי כהנים משמע שגבר גאז לזיב כהן: ואם במעשר בהמה נדר אכור. דהו דבר הנזיר שר"ך להקדישו ואין מעשר בהמה אסר הגורן כמעשר דגן: שאין אנשי גליל מברין תרומת הלשכה. לפי שהיו רחוקין מירושלים: שאין אנשי גליל מברין את חרמי אלהים. שאלו היו רחוקים מירושלים: שאין אנשי גליל מכירין חרמי כהנים. שאלו היו כהנים ביניהם וכשמחרימין אין מחרימין אלא לשמים: גמ' והסגן כהנים גזירוס להקל. דאמרינן במסכת נזיר (דף ע"ג:) והו פלוני שצא נגדי נזיר והלך לו אותו שאין יודע אם נזיר אם לא אינו נזיר ונזירות היינו כנדרים והכי קמני סתם נדרים להחמיר: המקדיש חייו ובהסמו. שהקדיש כל חיות ובהמות שיש לו (א) ואם היה לו כוי ביניהן הקדיש גמי דכוי בכלל חיה ובהמה: רבי אליעזר אומר לא הקדיש אם הכוי. דלא מעייל איניש ממוניה לספיקא (ב) דכוי דספק הוא אי מין בהמה אי מין חיה (ג) מאותה הסיקא לא עייליה להקדיש בכלל חיה ובהמה. וכי היכי דסבירא ליה דלא מעייל ממוניה לספיקא כל

לדק צבית וכסבורין שאין לשון חרם טופל על דבר אסור: גמ' והתנן ספק גזירות ואפילו אח"ל דבעיקרא מתפיס דברו דמלה מרו בשל כהנים (משנה י"ג) כגון דלאמר הריני נזיר שיש בכני זה מאה סור עד שאמר על כבוי הריני נזיר שזה חיה ובהמה דמתנן בפרק תמישי דנזירין (דף ע"ג:) המקדיש היתרו ובהמתו. פי' כל חימו ובהמתו: ר"א אומר לא הקדיש את הכוי. שלא היה דעתו אלא על דאי בהמה:

צבית היינו בעלים הרי הן הקדיש לכל דבייהם מ"מ דעתו להטרה ואפילו אח"ל דבעיקרא מתפיס דברו דמלה מרו בשל כהנים (משנה י"ג) כגון דלאמר הריני נזיר שיש בכני זה מאה סור עד שאמר על כבוי הריני נזיר שזה חיה ובהמה דמתנן בפרק תמישי דנזירין (דף ע"ג:) המקדיש היתרו ובהמתו. פי' כל חימו ובהמתו: ר"א אומר לא הקדיש את הכוי. שלא היה דעתו אלא על דאי בהמה:

צבית היינו בעלים הרי הן הקדיש לכל דבייהם מ"מ דעתו להטרה ואפילו אח"ל דבעיקרא מתפיס דברו דמלה מרו בשל כהנים (משנה י"ג) כגון דלאמר הריני נזיר שיש בכני זה מאה סור עד שאמר על כבוי הריני נזיר שזה חיה ובהמה דמתנן בפרק תמישי דנזירין (דף ע"ג:) המקדיש היתרו ובהמתו. פי' כל חימו ובהמתו: ר"א אומר לא הקדיש את הכוי. שלא היה דעתו אלא על דאי בהמה:

ולענין הלכה קי"ל כרצא דנהי דלדחיא סייעתיה שמעתייה לא לדחיא ומתני' דהכא ודשצעות כותיה דייקי דהתם דפרק שצעות שמים בתרא (שצעות כ:.) נמי מסייעי לרצא ממתני' דשצעה שלא אוכל

ככר זה וכו' וכדאיתא התם: **בתנ"י** **ססס** נדרים להחמיר ופירושו **להקל** כלומר מי שנדר ויש לפרש לשונו להחמיר ולהקל כל שלא פירש א' להחמיר: **ופירושו להקל**. אם פירש אכ"י ואמר לכך נתכונתי סומכין על דברי ואע"פ שהוא מיקל. וכולה מתני' עד נדר בחרס [כ.] מפרש כיצד קמתן להחמיר ומנדר בחרס ואיך מפרש כיצד פירושו להקל: **כיצד הרי עלי ככשר מליח ויון נסך**. כלומר כיצד קרוי סתם נדרים האומר ככשר מליח ויון נסך דמשמע של שמים וקרי ליה ככר מליח משום דכתיב(ו) על כל קרבנך תקריב מלח ומשמע נמי של עבודת כוכבים כה"ג הוי סתם נדרים דהא אם פירש של שמים אסור ואם סתם דמשמע הכי ומשמע הכי אסור הרי שסתם נדרים להחמיר: **אם מעשר בהמה נדר אסור**. דדבר הנזיר הוא כשהוא קורא לעשירי עשירי ואסור לכל עד שיקרבו מתיריו: **ססס** **תרומה ציהודה אסורה**. לפי שציהודה מתוך שהיו קרובין לצהמ"ק תרומת הלשכה נמי תרומה סתם קרו לה והוה ליה סתם נדרים להחמיר:

שאין אנשי גליל מכירין את תרומת הלשכה. שמתוך שהיו רחוקין מירושלים ולא היו רגילין בתרומת הלשכה לא קרו לה תרומה סתמא אלא תרומת הלשכה קרו לה הלכך כי נדרי בתרומה סתם ליה לספוקי כלל בתרומת הלשכה ומש"ה שרי: **ססס** **חרמים ציהודים מותרין**. שהכהנים מכירין ציהודים ורגילים בחרמי כהנים וקרי להו נמי חרמי סתם כחרמי גבוה ומש"ה מותרין דהך סיפא ר' אלעזר צרבי זדוק היא כדאיתא בגמרא [יט:] וס"ל דסתם נדרים להקל ופליגי ארישא ובגליל אסורין והיינו דהדר קמני שאין אנשי גליל מכירין את חרמי הכהנים דמשמע טעמא דאין מכירין הא מוכירין אלו ואלו מותרין: **שאין אנשי גליל מכירין את חרמי כהנים**. שמתוך שלא היו כל כך כהנים ציהודים לחרמי כהנים לא קרו להו חרם סתם הלכך כי נדרי בחרם ליה לספוקי צמדי דודאי חרם גבוה קאחרי: (א) **נדר בחרס ואמר לא נדרים אלא בחרמו של ים**. השתא מפרש ואזיל כיצד פירושו להקל. והאי דנקט להו צבני גווני דמפרש ואזיל ולא נקיט להו צבני גווני דרישא ליתני נדר בחרס ואמר לא נדרתי אלא בחרס של כהנים רבומא אשמעינן שאע"פ שהוא מפרש נדרו דבדר זר שאינו כל כך במשמעות לשונו בחרמו של ים והני אחריני דתני אפי' הכי מהימן: **בחרמו של ים**. רשת שזדין צה דגים מן היס קרויה חרם: **הרי עצמי קרבן**. כלומר עליו מדבר עם חצירו ואמר לו הרי עצמי קרבן אע"פ שנראה שאסור הוי גופו קרבן כי אמר דלא נדר אלא בעצם שהיח להיות נודר צו כלומר שיש לו עצם אחד בחד ציתו שהזניעו לכך להיות נודר צו מהימן: **ועל כוון אין נשאלין עליהן ואם נשאלו וכו'**. מפרש בגמרא [כ.] דה"ק אין נשאלין עליהן בתלמיד חכם דכי נדר בחרס ואמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים מהימן ולא כריך שאלה ואם נשאלו כלומר אי הוי איניש דלא מהימן וכגון שהוא עם הארץ ולפיכך כריך שאלה עונשין אותן אם נהגו היתר דבדר קודם שצאו לישראל עונשין אותן שאין מתירין להן עד שינאזאו פתח לנדרן: **פוסחין לו פתח במקום אחר**. בתרמי פליגי דאין עונשין עליהן. שאין פותחין להן בחרטה ואין מתירין אותו עד שינאזאו פתח לנדרן: **אם חרמו של ים**. דוקא צבני דמשמעוהו ודיהו הוה להחמיר טפי מלהקל אמרינן דכריך שאלה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה אבל בחרם דרישא דנדר ככשר מליח אי פריש דבשל עבודת כוכבים נדר וכן כשנדר בחרס אי פירש ואמר דבשל כהנים נדר אפי' בעם הארץ אינו כריך שאלה: **גמ' ספק גזירות להקל**. משנה היא במסכת טהרות (פ"ד משנה י"ג) ונזירות על ידי נדר הוא וקשיין אהדדי: **המקדיש חייו ובהמתו**. חייתו או בהמתו: **לא הקדיש את הכוי**. דהוי ספק חיה ספק בהמה ואי הקדיש את בהמתו אמרינן דלמא כוי חיה ואי הקדיש חייו אמרינן דלמא בהמה הוא: **גופיה נמי**. סבירא ליה דמעייל לספיקא הלכך מתניתין דסתם נדרים להחמיר רבנן:

ובין ע"ה מהימן דמתוך לשם עבודת כוכבים ולא צבי התרה כלל ולא דמי להא דלאמר בסמוך נדר בקרבן ואמר לא נדרתי אלא בחרמתי מליח וכן בחרס ואמר בחרמו של ים והאמרי' לביע מתמרינן עליה להנזירו לנפש לו פתח להמיר דהתם היינו טעמא משום שנראה כנודר נדר גמור ואח"כ אמר שלא נתכוון אלא לנזירי הבאי דלא שייכא כלל לנדר אלא בשר מליח דעבודת כוכבים וכל שכן הדי דנדר הכי שייך קתא להתפיס בהם אלא מכל מקום אין המדר חל דלא הוי נדר גמור ולכני מהימן שפיר בכלל כלום: **ואם בתם אכור**. פירוש שאמר שנתכוין סתם למה שהלשון והשתא נוחא צטולה מתניתין משמעני חידוש בין סתם להחמיר בין פירושו להקל: **ואם של בהנים מותר**. ואף על גב דלג מכל נדר שמה דעתו לאחר שכן צאו לזי הגובר שכן מחולין לכל דבריהם: **ואם של מעשר סתמא נדר אכור**. ואם של מעשר סתמא נדר אכור. דהו דבר הנזיר: **שאין אנשי גליל מברין תרומת הלשכה**. לפי שהן רחוקין מירושלים וסתם מרומות דמקומן מרומת דגן: סתם חרמים וכו' שאין אנשי גליל מברין חרמי בהנים. לפי שהכהנים היה עוקר יודעת ציהודים סמוך לירושלים ולא היו רגילין בחרמי כהנים בגליל כמו ציהודה ובגמרא פריך רישא לסיפא ומשני לה: והתנן ספק גזירות להקל וכו' רבי אליעזר אבר לא הקדיש הכוי. פירש הריב"ז דמייני דמקדיש מימיו או נהמתו ובנא פליגי דתי"ך ספר מכל מקום קדיש מספק ולא ודאי וכו' אליעזר סבר דאפי' ספיקא נמי לא קדיש שניהם אפילו רבי אלעזר מודה דקדוש ממה נפשך מיחה בנמי' צבורים (פ"ב מ"א) מן כיצד אינו סוה לא לחיה ולא לבהמה וכן הכותב חימו ובהמתו לא כתב הכוי משמע דאפי' בכותב תרווייהו מיידי (והכא לא כ"ש) לכן נראה לר"י דפלגי בכל ענין בין הקדיש את שניהן בין לא הקדיש אלא אחד מהם דמנא קמא סבר דאם הקדיש אחד מהם קדוש מספק ואם הקדיש שניהם קדוש בודאי וכני אליעזר סבר דאפילו אם הקדיש שניהן לא הקדיש דאין דעתו אלא לחיה ובהמה ודאי: לב"ד במונו עייל לספיקא גופיה גמי מעייל לספיקא. ולית ליה ההיא דספק מירות להקל אלא סבירא ליה כרבי שמעון דבסמוך ומתני' דסתם נדרים להחמיר ממומנא כותייה:

^[1] סתם נדרים להחמיר

^[2] שאמר נדרו סתם כגון שאמר הרי עלי ככר זה

^[3] ככשר מליח ולא פירש בשעת נדרו יומר א"ע"ג

^[4] דלאכ"א למימר שמא למליח של ע"ו כיון אפילו הכי מליחן להחמיר ואמרינן

^[5] למליח דשמיים כיון והו מתפיס דבגד האסור ז"ל

^[6] הנזיר) ואסור. ופירושו. שפירש בשעת נדרו ואמר

^[7] הרי עלי ככר זה ככשר מליח של ע"ו מותר,

^[8] שאין אסור ע"ו בא ע"י נדר ולא הוה התפסו עד שיזכר דבגד הנזיר

^[9] (ראש"ה בשוח). ואם של גורן מותר. דלע"ג דלאמר

^[10] בשעת העשור הרי זה מעשר, והו דבגד הנזיר,

^[11] אפילו הכי לא הו נזר, דכי יזכר נדר לז' מתי, דבעין שומעם דבגד הקרב לפני

^[12] המזבח (שם). בתרומת הלשכה. שהו מניחם שקליהם בלשכה ומורמין

^[13] מהם ג' קופות ומהם מביאים קרבנות על גבי

^[14] המזבח, אבל מרומת גורן אינה נבא על המזבח (שם).

לו א מיי פ"ב מהלכות נדרים הלכה ו טוש"ע י"ד חזקת כסף א': ל"ב ב מיי שם הלכה ח: ל"ג ג מיי שם הלכה ט: ל"ד ד מיי שם הלכה י: ל"ה ה מיי שם הלכה יא: טוש"ע שם ספק א': **מא** ו מיי פ"ב מהל' מירות הלכה יז-ט [פ"ד ה' יא]:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אם כהנס וכו' שסתפוס בחרם שהקדישו לגבוה וכו' הוא לה' הסי'ד ואח"כ מ"ה אם כהנס: (ב) ד"ה אם כהנס. י"ב ג"א צרבי"ט: (ג) ד"ה מרומת וכו' דמעיקרא קמפריש: (ד) ד"ה והתנן וכו' הריני נזיר אם פלוני זה שצא ענדי נזיר ודעק לו אותו פליגי שאין יודעין אם נזיר כגליל: (ה) ד"ה המקדיש וכו' שיש לו את היה וכו' הקדיש נמי את הכבוי נדר בכלל: (ו) ד"ה ר' אליעזר וכו' אי מין חיה לאותה:

תוספות

סתם נדרים להחמיר ופירושו להקל.

דמפרש ואזיל אמר כי עליו ככשר מליח אם של שמיים נדר אסור פי' שפירש בשעת נדרו והי' עליו ככשר מליח של גבוה ושמילת היה גלמלח ככר גבוה דמכתיב על כל קרבנך מקריב מלח אסור ואם של עבודת כוכבים דגם לעבודת כוכבים רגילות הוא גלמלח ככר דבגד האסור הוא מותר ולהכי לא קמני של חולין משום דאין רגילות לקרות בשר מליח אלא אלו קמני של שמים ושל עבודת כוכבים ולא של חולין ואם סתם פי' שאמר ככשר מליח סתם ולא פי' שום דבר פי' שמתכוין למה שמשמע בשר מלח ואסור וכו' תרא דאם כן לא הוי ופירושו להקל שום חידוש ועוד דל' של שמים ושל עבודת כוכבים לא משמע דפירש' והי' למימר אם אמר הרי עלי ככשר מליח של שמים כלומר שאלנה ליה אחרן כן אם אמר שנתכוין לבנו לומר שפי' מליח של שמים אסור ואם אמר נתכוין על עבודת כוכבים מותר כיון דלשעת נדרו יחא לביי כפי ר"ה דאיירי לעולם שלא יזאיל בשפתים כ"א האי לישנא ככשר מליח ותו לא ואם של שמים כלומר שאלנה ליה אחרן כן אם אמר שנתכוין לבנו לומר שפי' מליח של שמים אסור ואם אמר נתכוין על עבודת כוכבים מותר הוי פי' לפשפוי כמו דמתכוין לבנו לפת חטיף והואילא משפתי פת סתם בשצעות ודין מ"ח

ובין ע"ה מהימן דמתוך לשם עבודת כוכבים ולא צבי התרה כלל ולא דמי להא דלאמר בסמוך נדר בקרבן ואמר לא נדרתי אלא בחרמתי מליח וכן בחרס ואמר בחרמו של ים והאמרי' לביע מתמרינן עליה להנזירו לנפש לו פתח להמיר דהתם היינו טעמא משום שנראה כנודר נדר גמור ואח"כ אמר שלא נתכוון אלא לנזירי הבאי דלא שייכא כלל לנדר אלא בשר מליח דעבודת כוכבים וכל שכן הדי דנדר הכי שייך קתא להתפיס בהם אלא מכל מקום אין המדר חל דלא הוי נדר גמור ולכני מהימן שפיר בכלל כלום: **ואם בתם אכור**. פירוש שאמר שנתכוין סתם למה שהלשון והשתא נוחא צטולה מתניתין משמעני חידוש בין סתם להחמיר בין פירושו להקל: **ואם של בהנים מותר**. ואף על גב דלג מכל נדר שמה דעתו לאחר שכן צאו לזי הגובר שכן מחולין לכל דבריהם: **ואם של מעשר סתמא נדר אכור**. ואם של מעשר סתמא נדר אכור. דהו דבר הנזיר: **שאין אנשי גליל מברין תרומת הלשכה**. לפי שהן רחוקין מירושלים וסתם מרומות דמקומן מרומת דגן: סתם חרמים וכו' שאין אנשי גליל מברין חרמי בהנים. לפי שהכהנים היה עוקר יודעת ציהודים סמוך לירושלים ולא היו רגילין בחרמי כהנים בגליל כמו ציהודה ובגמרא פריך רישא לסיפא ומשני לה: והתנן ספק גזירות להקל וכו' רבי אליעזר אבר לא הקדיש הכוי. פירש הריב"ז דמייני דמקדיש מימיו או נהמתו ובנא פליגי דתי"ך ספר מכל מקום קדיש מספק ולא ודאי וכו' אליעזר סבר דאפי' ספיקא נמי לא קדיש שניהם אפילו רבי אלעזר מודה דקדוש ממה נפשך מיחה בנמי' צבורים (פ"ב מ"א) מן כיצד אינו סוה לא לחיה ולא לבהמה וכן הכותב חימו ובהמתו לא כתב הכוי משמע דאפי' בכותב תרווייהו מיידי (והכא לא כ"ש) לכן נראה לר"י דפלגי בכל ענין בין הקדיש את שניהן בין לא הקדיש אלא אחד מהם דמנא קמא סבר דאם הקדיש אחד מהם קדוש מספק ואם הקדיש שניהם קדוש בודאי וכני אליעזר סבר דאפילו אם הקדיש שניהן לא הקדיש דאין דעתו אלא לחיה ובהמה ודאי: לב"ד במונו עייל לספיקא גופיה גמי מעייל לספיקא. ולית ליה ההיא דספק מירות להקל אלא סבירא ליה כרבי שמעון דבסמוך ומתני' דסתם נדרים להחמיר ממומנא כותייה: